

Hatchery-based mass production of mola (*Amblypharyngodon mola*) seed to scale nutrition-sensitive aquaculture

Francois Rajts, Sourabh K. Dubey, Kalpajit Gogoi, Rashmi R. Das, Saurava K. Biswal, Bibhuti B. Das, Arun Padiyar, Suresh Rajendran, Shakuntala H. Thilsted, Chadag V. Mohan, Ben Belton
S.Dubey@Cgiar.org

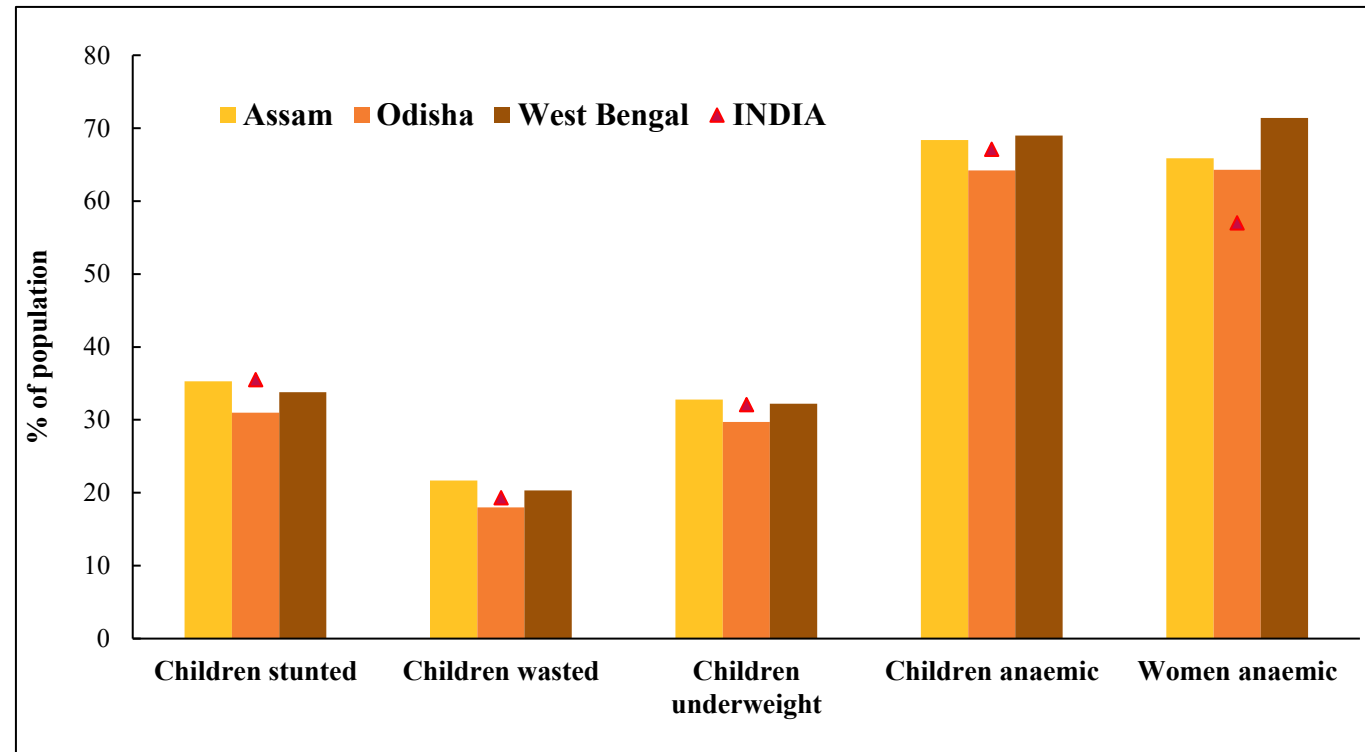

Supported by

Why nutrition-sensitive aquaculture?

- Despite advances in health services, undernutrition remains one of the major Challenges in India.
- In Assam, Odisha, and West Bengal, more than 30% of children are malnourished and more than 60% of children and women are anemic.
- Aquatic foods have a critical role in battling undernourishment in global south where fish and fish-based products are central to local cuisine.

Nutrition-sensitive aquaculture: A food-based approach to aquaculture development that prioritizes the production of nutrient-dense **Small Indigenous Fish Species (SIS)** alongside conventional carp polyculture to support beneficial nutritional outcomes.

Source: NFHS-5

Mola – Champion SIS for nutrition-sensitive aquaculture

- SIS like mola is **Superfood** – rich in essential minerals like **iron**, **zinc**, and **calcium** as well as **Vit A** and **B12**.
- SIS such as mola can be cooked and eaten whole, enabling the ingestion of vitamins and minerals found in the head, bones, and liver.
- Mola can be co-cultured in farm ponds alongside larger fish such as carp, inclusion of mola does not decrease carp production ([Roos et al., 2007](#)).
- Including SIS like mola in carp polyculture increases intakes of micronutrient-rich small fish by women and children and is a cost-effective way to reduce malnutrition ([Castine et al., 2017](#); [Feidler et al., 2016](#)).

Fish	Protein (g)	Fat (g)	Iron (mg)	Zinc (mg)	Calcium (mg)	Iodine (µg)	Vitamin A (µg)	Vitamin B12 (µg)
Mola	17.3	4.5	5.7	3.2	853	17	2503	7.98
Rohu	18.2	3	0.98	1	51	20	13	5.05
Catla	14.9	0.7	0.83	1.1	210	18	22	1.3

Table 1. Nutrient content (per 100 g raw edible fish) of mola, rohu and catla (Extracted from [Bogard et al., 2015](#)).

Biology and ecology of Mola

- Belongs to family Cyprinidae.
- Widely distributed in the rivers, ponds, canals, ditches, beels, reservoirs and inundated fields of South Asian countries like India, Bangladesh, Nepal, Pakistan, Myanmar and Afghanistan.
- Maximum length can be 15 cm.
- Lifespan 13-15 months.
- Herbivorous – Phytoplankton, rotifers, zooplanktons etc.

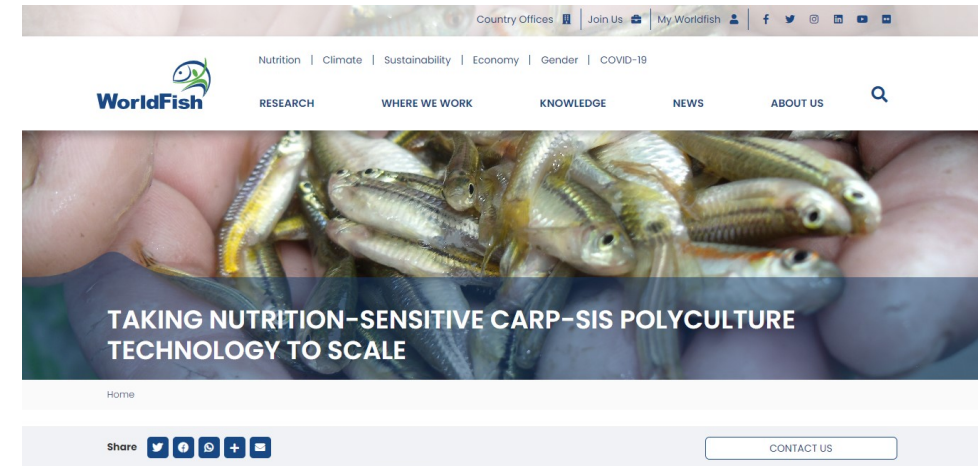

- Age at first maturity: 3 months
- Breeding season – April to December
- Spawning frequencies in a year: 5 times
- Batch spawner
- Absolute fecundity: 9018 (5076-14167)*

Why this project?

<https://www.worldfishcenter.org/project/taking-nutrition-sensitive-carp-sis-polyculture-technology-scale>

- Despite the ability to reproduce quickly, these SIS are increasingly at risk due to resource degradation, overexploitation, pollution, and climate change.
- Some SIS are now increasingly scarce and expensive, making them less accessible to lower-income fish consuming populations.
- **WorldFish** is pioneer in promoting inclusion of mola in homestead pond-based carp polyculture in Odisha, Assam and Bangladesh to popularize SIS production for household consumption and income generation.
- These initiatives have relied on collecting SIS parent fish (broodstock) from natural sources to stock in farmers' ponds, where they reproduce naturally.
- **Research Questions:** We hypothesize that a lack of breeding techniques for SIS is a key barrier to scaling of nutrition sensitive aquaculture to its full potential.

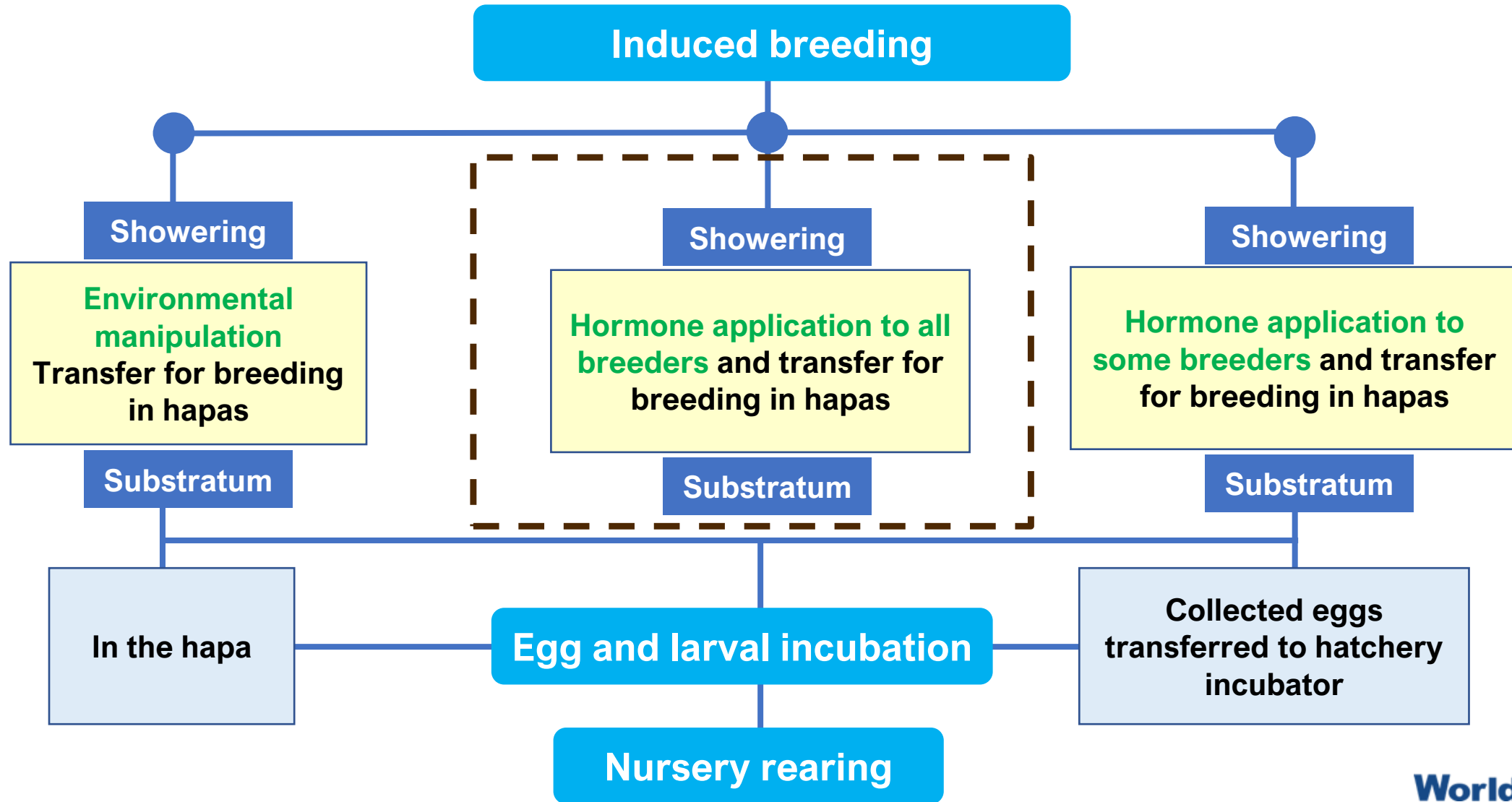

- **A key goal of the project is to develop easily scalable techniques for the mass production of mola seed, by standardizing methods of hatchery-based breeding.**

Induced breeding experiment of Mola

Overview of breeding methodology

Breeding arrangements

- Mola broodstock were collected from multiple sources to ensure genetic diversity and reared in broodstock ponds for two months at partner hatchery (Lat 20°12'45.84"N/Long 86°20'3.32"E).
- Brooders were fed to satiation with 42% CP floating extruded feed twice daily.
- Selected breeders were then identified based on secondary sexual characteristics and transferred to a concrete conditioning tank (capacity: 10 m³) with constant water flow for **stimulating spawning readiness**.
- After **hormone administration** fishes were returned to **double hapas** inside breeding tanks.
- The tanks were exposed to a constant shower of oxygen-rich water from an overhead tank equipped with an **aeration tower**.

Hormone administration

- **Synthetic Gonadotropin Releasing Hormone** (e.g., WOVA-FH) was used for induced breeding.
- Dose: **0.5 ml/kg** body weight of female and **0.25 ml/kg** body weight of male.
- For 1 kg female mola breeder, at first, we diluted 0.5 ml hormone with 15 times dilution in water.
- That means 0.5 ml hormone + 7.5 ml water = 8 ml inducing solution for 1 kg of mola.
- Prepared inducing solution was injected into the peritoneal cavity of mola brood fish.
- For hormone administration, an insulin diabetic syringe of 1 ml capacity with 40 graduations was used.
- Average male-female ratio was: 2: 1

Breeding arrangements

Breeding arrangements

Constant showering

Aeration tower: An innovation of WorldFish for improving spawn survival

Before installation

- CO₂ of borehole water: 80 ppm
- O₂ of borehole water: 0 ppm

After installation

- CO₂ of borehole water: **15-20 ppm**
- O₂ of borehole water: 100% saturation

Results: Mass production of mola seed

Table 2. Breeding performance of mola of 10 production cycle (July to October 2022)

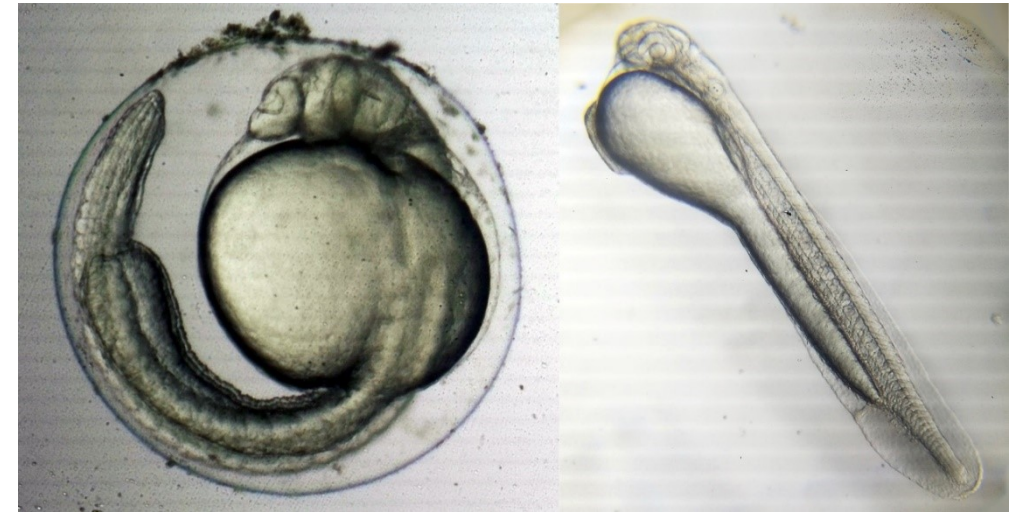
• Avg. weight of female (g)	6.90 ± 0.4
• Avg. length of female (cm)	8.81 ± 0.38
• Avg. weight of male (g)	2.85 ± 0.22
• Avg. length of male (cm)	4.84 ± 0.17
• Female responded (%)	80.70 ± 4.99
• Fertilization rate (%)	81.20 ± 2.39
• Hatching rate (%)	85.05 ± 4.66
• Survival rate (%)	88.40 ± 2.89
• Spawning fecundity (n)	4217.69 ± 511.61
• Total hatchling hatched	7159674
• Total hatchling harvested	6358200

- **Latency period** was observed between 6–8 h (water temp.: 28-29.5°C).
- The released eggs were collected in 250 micron mesh outer hapa and became slightly adhesive following fertilization.
- **Incubation period** was observed after 12 h of fertilization (water temp.: 28-29.5°C).
- The fertilization, hatching, and survival rates were 81%, 85% and 88% respectively (Table 2).
- Total **6.35 million** hatchling harvested.
- Per kg female produced **0.425 million** hatchling
- Mola hatchlings were ready for sale after 3 days

Results: Mass production of mola seed

Mola eggs attached to outer hapa (left), and one day old hatchlings (right).

Microscopic view of developed mola embryo (left) and a freshly born mola hatchling (right).

Results: Mass production of mola seed

Mola hatchlings ready for sale after 3 days

Sale of mola hatchling – for the 1st time in India

On 17th July 2022, for the 1st time in India, mola hatchling is sold from Odisha

Sale of mola seed is continuing...

Official release of mola seed

Stocking of hatchery produced mola seed (Amblypharyngodon mola): A guideline for farmers

1 Stocking 3 days old hatchlings into a nursery pond to produce 3 weeks old fry

- The pond should be dewatered and the bottom soil should be kept moist until lime application.
- Hydrated lime [Ca (OH)₂] in powder form should be applied at a rate of 200 g/m² (2000kg/ha) and left to dry the pond bottom for a week to disinfect and get rid of predators.
- Apply organic fertilizer such as cattle dung, compost etc. at the rate of 1-2 tons/ha to the pond bottom.
- Apply urea at the rate of 10 g/m² (100 kg/ha) and Single Super Phosphate (SSP) at the rate of 20 g/m² (200 kg/ha) by diluting in the pondwater when water filling start.
- The pond should be filled with water no more than 3-4 days before stocking mola seed.
- Gradually fill the pond with water to a depth of 2 feet. Use borehole water to refill the pond. If not available, use surface water filtered through a 100 micron net to prevent predatory insects or fish fry from entering the pond.
- Fermented mustard oil cake (MOC) should be sprayed on the pond surface daily at the rate of 1.25 g/m² (12.5 kg/ ha). The MOC will work mainly as an organic fertilizer.
- Before stocking mola hatchlings net the nursery pond several times with a mosquito net, to remove backswimmers, other predatory insects, and their larvae.
- Stock the mola hatchlings on the 3rd day after filling the pond. Stocking is done in the morning hours with special attention to gradually balancing/acclimatizing the temperature of the carrying water and the pond water. Stocking density is 200/m² (20 lakh/ha).
- The hatchlings should be fed with microencapsulated duck or chicken eggs, at the rate of 3-4 eggs per one lakh of hatchlings each day. The doses can be divided into 4 times per day.
- After five days, feeding the microencapsulated eggs should be stopped but MOC will continue. Fine fish meal or formulated powdered starter feed (40% protein) can be also broadcasted on the water surface, as supplementary feed to enhance natural food, at the rate of *ad libitum*.
- A weekly application of urea at the rate of 2 g/m² (20 kg/ha), and SSP at 4 g/m² (40 kg/ha), should be made depending on phytoplankton density (Secchi disc reading 25-30 cm).
- In nursery ponds, water quality deteriorates easily if excess fertilizer is applied. It is recommended to add 5-6 cm of fresh water daily until the pond is filled to a maximum depth of 5 feet at the deepest point.
- After 3 weeks, harvest mola fry and stock into grow-out ponds at the rate of 5-10/m² (50,000-100,000 fry/ ha).
- Harvest nursery pond no later than 3 weeks to avoid parasite and disease problems.
- Stocking density in grow-out ponds is depending on the biomass and species proportion of carps in polyculture with mola. The planned biomass of phytoplankton feeders should be around 40% of the total stock in the grow-out pond.

In collaboration with

ହ୍ୟାଚେରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳା ଯାଚାରି ଥେକେ ଉତ୍ପାଦିତ ମୌରଲା ପୋଣାର ପୁକୁରେ ମଞ୍ଜୁତକରଣ

କୃଷକଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାଛ ଚାଷିଦେବର ଜନ୍ୟ ଏକଟି ବ୍ୟବହାରିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକା

୧ ତିନି ସପ୍ତାହର ଧାଳି ଯାଆଁଳା ପ୍ରସ୍ତୁତି ନିମନ୍ତେ ତିନି ଦିନର ଷନକୁ ନର୍ତ୍ତନ

- ପୋଖରୀର ପାଣିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୁଖାଇ ନିମ୍ନତର ମୃତ୍ତିକା ଓଦା ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ପୋଖରୀକୁ ରୋଗମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଗୁଣ୍ଡା ରୂପେ ୨୦ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ବର୍ଗ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପୋଖରୀକୁ ଏକ ସପ୍ତାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛାଡ଼ି ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ
- ପୋଖରୀର ନିମ୍ନ ଭାଗରେ କଂଚା ଗୋବର ହେକ୍ଟର ପଛା ୧ ରୁ ୨ ଟ ୧୦୦କି.ଗ୍ରା ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ବା ୧୦ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମିଟର ଏବଂ ସୁଦେଇ ବର୍ଗ ମିଟର ହିସାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳା ଛଡ଼ା ଯିବାର ୩ରୁ ୪ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ପୋଖରୀକୁ ଜଳ ଧରେ ଧରେ ପୋଖରୀକୁ ନଳ କୂପ ଜଳ ଦ୍ୱାରା ୨ ଫୁଟ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚୋଟି ଯୋଗରେ ର ଉପର ସ୍ତର ପାଣିକୁ ୧୦୦ ମାଲକୁ ନ ଲିଜା ମାଲକୁ ଗୋରିଷ ପିଡ଼ିଆ ୧ ଗ୍ରା.୨୫ ମିଲି.ଗ୍ରା. ପ୍ରତି ବର୍ଗ ହିସାବରେ ପୋଖରୀରେ ସିଞ୍ଚାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଗୋରିଷ ପିଡ଼ିଆ କୈମହୁରାଳି ଯାଆଁଳା ପୋଖରୀରେ ଛଡ଼ା ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଅଭିପାଳନ ପୋଖରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାଟ ମାନଙ୍କର ଶୁକ ମାନଙ୍କୁ ବାହାର କରିବା ଦରକାର
- ପାଣି ପୂରାଇବାର ତିନି ଦିନ ପରେ ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳା ଛଡ଼ାଯିବା ଆବଶ୍ୟକରେ ଛଡ଼ାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳା ଅଣାଯାଇଥିବା ସମୟରେ ସମାନ କରିବା ପାଇଁ ପଲିଥିନ ଗୁଡ଼ିକୁ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ପେଗୋଟା ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳା ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମିଟର ବା ୨୦ ଲକ୍ଷ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର
- ୩-୪ ଗୋଟି ବତକ ବା କୁକୁଡ଼ା ଅଣ୍ଡାକୁ ଏକ ଲକ୍ଷ ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳା ଉକ୍ତ ମାତ୍ରାକୁ ୪ ଭାଗରେ ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ୩ଦିନ ପରେ ଅଣ୍ଡା ଖାଦ୍ୟକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେବା ଦରକାର କିନ୍ତୁ ବା ଦିନ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଶୁଖୁଆ ଗୁଣ୍ଡା ବା ପାଉଁଡ଼ର ଖରାପ (୪୦% ଆବଶ୍ୟକ ଏହା ପ୍ରାକୃତିକ ଖାଦ୍ୟ ବଢ଼ାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।
- ପାଣିର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ୨୫ ରୁ ୩୦ ପେ.ମି. ରଖିବା ପାଇଁ ସପ୍ତାହକୁ ଥରେ ହେକ୍ଟର ସୁପର ୪ଗ୍ରା.ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମି.ବା ୪୦ କି.ଗ୍ରା.ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର ହିସାବ
- ଅତ୍ୟଧିକ ରାସାୟନିକଦ୍ୱାରା ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଅଭିପାଳନ ପୋଖରୀ ଜଳ ସ୍ତାନରେ ଜଳର ଗଭୀରତା ୫ ଫୁଟ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୫ରୁ ୬ ପେ.ମି ପ
- ତିନି ସପ୍ତାହ ପରେ ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳାକୁ ଧରି ବିକ୍ରି କରିଦେବା ଉଚିତ୍ ୧୦ଟି ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମି.ବା ୫୦,୦୦୦ ରୁ ୧,୦୦,୦୦୦ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର
- ଯାଆଁଳା ବଂଚିବାର ହାର ନ କମିବା ପାଇଁ ତିନି ସପ୍ତାହ ପୂର୍ବରୁ ଯାଆଁଳା କରକୁ ନାହିଁ ।
- ଅମଳ ପୋଖରୀରେ ମହୁରାଳି ଯାଆଁଳାର ଆବଶ୍ୟକତା କାର୍ଯ୍ୟ ମାଛ ଖାଉଥିବା ମାଛ ସମୂହର ମାଛ ୪୦% ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୧ ଆଁତୁଡ଼ ପୁକୁରେ ୩ ଦିନ ବୟସୀ ରେଣୁ ପୋଣା ମଞ୍ଜୁତ ୩ ୨୧ ଦିନ ବୟସୀ ଧାନି ପୋଣା ଉତ୍ପାଦନ

- ପ୍ରଥମେ ପୁକୁରର ଜଳ ଖାଲି କରାଯିବ ଏବଂ ଚୂନ ପ୍ରୟୋଗ ନା କରା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତଳଦେଶର ମାଟି ଆର୍ଦ୍ର ରାଖିବାକୁ ହେବ ।
- ପୁକୁରଟି ଜୀବାତୁମୁକ୍ତ ଓ ଶିକାରୀ ମାଛ ଓ ଶ୍ରୀମାତ୍ରୀର ନିର୍ମୂଳ କରାର ଜନ୍ୟ ପାଉଁସର ଆକାରେ କଳି ଚୂନ ବର୍ଗମିଟାର ପ୍ରତି ୨୦୦ ଗ୍ରାମ ହାରେ (ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୨୦୦ କେଜି) ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ଏବଂ ଏକ ସପ୍ତାହର ଜନ୍ୟ ପୁକୁରର ତଳଦେଶ ଖସିକି ରାଖିବାକୁ ହେବ ।
- ପୁକୁରର ତଳଦେଶେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୧-୨ ଟନ ହାରେ ଜୈବ ସାର ଯେମିନ ଗରୁର ଖୋବର, କମ୍ପୋଷ୍ଟ ସାର ଆଦି ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ।
- ପୁକୁରର ଜଳ ଉତ୍ତରୀର ସମୟ ବର୍ଗମିଟାର ପ୍ରତି ୧୦ ଗ୍ରାମ (୧୦୦ କେଜି ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର) ଆଇରିୟା ଏବଂ ବର୍ଗମିଟାର ପ୍ରତି ୨୦ ଗ୍ରାମ (୨୦୦ କେଜି ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର) ହାରେ ସିମ୍ପେଲ ସୁପାର ଫସଫେଟ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ।
- ମୌରଲା ରେଣୁ ପୋଣା ମଞ୍ଜୁତର ଅନ୍ତତ ୩-୪ ଦିନ ଆଗେ ପୁକୁରର ଜଳ ଉତ୍ତରୀର ଭାଗେ ହାଲୁ ହାଲୁ ହେବ ।
- ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରଥମେ ୨ ଫୁଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଳ ଉତ୍ତରୀର ବା ଅଗଭୀର ନଳକୂପର ଜଳ ହାଲୁ ହାଲୁ ହେବ । ଯଦି ଭୃଗୁର୍ଦ୍ଧ ଜଳର ଉତ୍ତର ନା ଥାଏ ତେବେ ଖାଲ ବା ନଦୀର ଜଳ ୧୦୦ ମାହିକ୍ରମର ମେସ ଯୁକ୍ତ ଛାଁକିନି ଜାଲର ମାଧ୍ୟମେ ପୁକୁରର ପ୍ରବେଶ କରାଯିବ । ସେକ୍ସେନ୍ଦ୍ରେ ଶିକାରୀ ପୋକାମାକଡ଼ ବା ମାଛର ପୋଣା ପୁକୁରର ପ୍ରବେଶ କରାଯିବ ବାଧା ପାଏବ ।
- ଗାଁଜାନୋ ସରିସାର ଖେଳ ଜଳେ ମିଶିଯିବ ପ୍ରତିଦିନ ୧.୨୫ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମିଟାର (୧.୨୫ କେଜି ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର) ହାରେ ହୁଡ଼ାତେ ହେବ । ସରିସାର ଖେଳ ମୂଳତ ଜୈବ ସାର ହିସାବେ କାଞ୍ଚ କରେ । ପୁକୁରର ହୁଡ଼ାନୋର ଆଗେର ଦିନ ରାତେ ପରିମାଣ ମତେ ଜଳ ଦିଏ ସରିସାର ଖେଳ ଭିଜିଯିବ ରାଖା ଉଚିତ ।
- ମୌରଲା ରେଣୁ ପୋଣା ମଞ୍ଜୁତ କରାର ଆଗେ, ଆଁତୁଡ଼ ପୁକୁର ଥେକେ ଶିକାରୀ ପୋକାମାକଡ଼ ଯେମିନ ହାଁସପୋକା ଆଦି ଆଗେ ଏବଂ ତାହାର ଲାର୍ଭା ବେଶ କଷ୍ଟକର ମଶାରିର ଜାଲ ଦିଏ ଟେନେ ନିର୍ମୂଳ କରାଯିବ ।
- ପୁକୁରର ଜଳ ଉତ୍ତରୀର ଅନ୍ତତ ୩ ଦିନ ପରେ ମୌରଲା ରେଣୁ ପୋଣା ମଞ୍ଜୁତ କରାଯିବ । ମଞ୍ଜୁତର ସମୟ ବିଶେଷ ସାବଧାନତା ଅବଲମ୍ବନ କରାଯିବ ଏବଂ ସକାଳର ଦିନେ ମଞ୍ଜୁତ କରାଯିବ ଯଦି ପୁକୁରର ଜଳର ତାପମାତ୍ରା କମ ଥାଏ । ପୋଣା ବହନକାରୀ ଜଳ ଏବଂ ପୁକୁରର ଜଳର ତାପମାତ୍ରା ଭାରସାମ୍ୟ ବଜାୟ ରଖିବି ବିଶେଷ ସାବଧାନତା ସାଥେ ମୌରଲା ରେଣୁ ପୋଣା ଆଁତୁଡ଼ ପୁକୁରର ମଞ୍ଜୁତ କରାଯିବ । ମଞ୍ଜୁତ ସମୟ ହେଲେ ୨୦୦ ପୋଣା ପ୍ରତି ବର୍ଗମିଟାର (୨୦ ଲକ୍ଷ ପ୍ରତି ହେକ୍ଟର)
- ପ୍ରତି ଏକ ଲକ୍ଷ ରେଣୁ ପୋଣାର ଜନ୍ୟ ପ୍ରତିଦିନ ୩-୪ଟି ମୁରଗ ବା ହାଁସର ଡିମର ଜଳୀୟ ମିଶ୍ରଣ (ମାହିକ୍ରୋଏନକ୍ୟାପସୁଲେଟେଡ) ପରିପୁରକ ଖାଦ୍ୟ ହିସାବେ ଦିଆଯିବ । ମିଶ୍ରଣଟିକେ ଦିନେ ୮ ବାର ଭାଗ କରେ ଦେଖା ଯିବେ ପାରେ ।
- ୩ଟି ଦିନ ପରେ ପରିପୁରକ ଖାଦ୍ୟ ହିସାବେ ଡିମର ମିଶ୍ରଣ ଦେଖା ବନ୍ଦ କରାଯିବ କିନ୍ତୁ ସରିସାର ଖେଳ ଦିଏ ଯେତେ ହେବ । ପୁକୁରର ପ୍ରାକୃତିକ ଖାଦ୍ୟର ମାନ ଉନ୍ନତ କରାର ଜନ୍ୟ ସମ୍ପୂରକ ଖାଦ୍ୟ ହିସାବେ ଖୁନୋ ମାଛର ଖୁଡ଼ା ଅଥବା ୮୦% ପ୍ରୋଟିନଯୁକ୍ତ ବାପିଜିକା ଟାଟାର ଖାଦ୍ୟ ଦେଖା ଯିବେ ପାରେ ।
- ପୁକୁରର ଉତ୍ତରୀର ଅନୁକରଣ (ଫାୟିଟୋପ୍ଲାକ୍ଟନ୍) ସମୟର (ସେଚି ଡିସ୍କ ମାପ ୨୫-୩୦ ସେଣ୍ଟିମିଟାର) ଉପର ନିର୍ଭର କରେ ପ୍ରତି ବର୍ଗମିଟାର ୨ ଗ୍ରାମ (ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୨୦ କେଜି) ହାରେ ଆଇରିୟା ଏବଂ ୮ ଗ୍ରାମ (ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୮୦ କେଜି) ହାରେ ସିମ୍ପେଲ ସୁପାର ଫସଫେଟ ସାଂଖିକ ପ୍ରୟୋଗ କରା ଉଚିତ ।
- ଅତିରିକ୍ତ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରା ହେଲେ ଆଁତୁଡ଼ ପୁକୁରର ଜଳର ଗୁଣମାନ ସହଜେ ହି ଖାରାପ ହେବ । ଯତ୍ନ ନା ପୁକୁରଟି ଗଭୀରତମ ବିନ୍ଦୁରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ୫ ଫୁଟ ଗଭୀରତା ଧରେ ଯାଏ ତତକ୍ଷଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତିଦିନ ୫-୬ ସେଣ୍ଟିମିଟାର ବିଷୁଦ୍ଧ ଜଳ ଯୋଗ କରାଯିବ ।
- ୩ ସପ୍ତାହ ପର, ଆଁତୁଡ଼ ପୁକୁର ଥେକେ ମୌରଲା ଧାନି ପୋଣା ଆହରଣ କରାଯିବ ଏବଂ ୫-୧୦ ଟି ପ୍ରତି ବର୍ଗମିଟାର ହାରେ (ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୫୦,୦୦୦-୧୦୦,୦୦୦) ବୃଦ୍ଧି (ଫୋ-ଆଉଟ) ପୁକୁରର ମଞ୍ଜୁତ କରାଯିବ ।
- ପରଜୀବି ଏବଂ ରୋଗର ସମସ୍ୟା ଏହାତେ ୩ ସପ୍ତାହର ମଧ୍ୟେ ଆଁତୁଡ଼ ପୁକୁର ଥେକେ ମୌରଲା ଧାନି ପୋଣା ଆହରଣ ଓ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯିବ ।
- ମୌରଲା ଓ କାର୍ପ ଜାତୀୟ ମାଛର ମିଶ୍ର ଚାଷର ପୁକୁରର ମୌରଲା ଧାନି ପୋଣାର ମଞ୍ଜୁତ ସମୟ କାର୍ପ ପ୍ରଜାତିର ଅନୁପାତ ଓ ପୁକୁରର ମୋଟ ମଞ୍ଜୁତ ସଂଖ୍ୟାର ଉପର ନିର୍ଭର କରେ । ସୁତରାଂ ଉତ୍ତରୀର ଉତ୍ତରୀର ମାଛର ପରିକଳ୍ପିତ ଅନୁପାତ ପୁକୁରର ମୋଟ ମଞ୍ଜୁତର ପ୍ରାୟ ୮୦% ହେବ ଉଚିତ ।

In collaboration with

Multiple advantages of stocking hatchery-produced SIS seed

Wild broodstock

- For seasonal pond, stocking wild breeder is challenging.
- SIS populations comprised of a mix of age groups, resulting in the production of SIS of variable sizes.
- Risk of contaminating the farmer's pond with pathogens.
- Seed produced by spontaneous natural spawning in the pond also faces multiple hardships such as competition for food, cannibalism, and predation.
- Arrangement cost is high

Hatchery produced seed

- Uniformed sized SIS seeds and same age and can be stocked at the optimum time and density to maximize survival and growth.
- Less pathogen infestation due to strict biosecurity
- Transportation with well oxygenated clean water – high chance of survival.
- Guarantee a consistent size at harvest, improving their marketability and bringing in higher prices.
- Enables farmers to benefit from early breeding in hatcheries to ensure a steady supply of SIS seed.

Conclusion

- Will facilitate large-scale adoption of carp-mola polyculture to increase farm incomes and consumption of micronutrient-dense fish in regions of India where undernutrition is prevalent.
- Especially helpful in the case of Odisha and Assam, where governments have recognized and prioritized nutrition-sensitive approaches and included carp-SIS polyculture in their institutional policies by launching new programs.

Thank you for listening

